

NUPinfo – hírek

■ A Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézetbe látogatott március 10-én a Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi (TF) karának küldöttsége. Dr. Nyerges Mihály dékán, dr. Radák Zoltán tudományos és külkapcsolati, valamint dr. Kovács Etele sportszakmai dékánhelyettes a NUPI felépítéséről, eddigi munkájáról és jövőbeni terveiről tájékozódott. Munkatársaink meghívást kaptak a TF-re, ahol a tervek szerint szóba kerül majd egy esetleges együttműködés a két intézmény között.

■ Március 9-én Bécsben rendezték a birminghami fedett pályás atlétikai világbajnokság „előversenyét”. A felnőtt válogatottban helyet kaptak héraklészes fiataljaink, akik közül Cziráky Kitty a 400 méteres síkfutás, valamint Balazsics Eszter a súlylökés versenyszámában javította meg egyéni csúcását. A már felnőttek mezőnyében versenyző Lisztár Nikolett 200 méteres síkfutásban új országos fedett pályás utánpótlásrekordot állított fel. Ágoston Dániel és Mezei Zita első, Boros László pedig ötödik helyezéssel jelentősen hozzájárult válogatottunk végső sikeréhez. A mellékelt fényképen a pontverseny élén végzett magyar csapat látható.

■ A lengyelországi Lódz-ban megrendezett szabadfogású nagydíjon három érmet szereztek a magyar birkózók. A kontinensbajnok Ritter Árpád a dobogó első, a világbajnoki ötödik helyezést Aubéli Ottó pedig a második fokára állhatott. A Héraklész program junior korú sportolója, Wöller Gergő harmadik helyen végzett.

■ A női cselgáncs válogatott és a héraklészes lányok sikereinek újabb állomását jelentette a Noris-Kupa és Prága. Az A-kategóriás, olimpiai kvalifikációért folyó versenyen az 57 kilogrammosok mezőnyében induló Baczkó Bernadett a dobogó második fokára állhatott. Csernoviczky Éva is remekül szerepelt, súlycsoportjában (48 kg) hetedik helyen végzett. Egy héttel később ifi és junior korú férfi versenyzőink léptek tatamira. Tizennyolc ország, így a többi között Japán és Kína is képviselte magát a brémai nemzetközi válogató viadalon. A KSI SE sportolói közül az ifik mezőnyében Joó István és Szemán Gergő a második, míg a junioroknál szereplő Szabó Gábor az ötödik helyen végzett.

■ Házi futóversenyt rendezett március 6-án a KSI SE atlétika szakosztálya. A Puskás Ferenc Stadion (Népstadion) körül szervezett viadalon nemenként és korosztályonként más-más távot kellett teljesíteniük a házigazda egyesület és a résztvevő, NAP-ban szereplő iskolák (Harrer, Derkovits, Németh Imre általános iskolák) serdülő és gyermek versenyzőinek. A hatvanöt futót nemenként két korcsoportban, évfolyamonként díjazták. A győztesek Szilávik Barbara, Herczig Fruzsina, Serbán Renáta, Takács Krisztina, Vincze Dorina, Tatai Krisztina, Széles Dániel, Hermann Tamás, Erdős Zoltán, Fajoyomi Viktor, Gyenci Dávid és Fajoyomi Christián lettek.

■ Március 16-án a Mexikói úton rendezték meg a Tizek Bajnokságát, amelyet a Héraklész program egyik sportolója, Czonka Zsófia nyert. A Pécsi Városi Lövész Klub junior korú versenyzője a légpisztoly negyvenlövéses versenyszámában – felnőtt versenyzőket maga mögé utasítva – érte el a legjobb eredményt.

■ A KSI SE sportlövő szakosztálya két felnőtt légpisztolyosa kiváló teljesítményt nyújtott az elmúlt évadban. A tavaszi ranglista alapján a férfiak mezőnyében Györök Csaba, míg a nőknél Erdős Dorottya végzett az első helyen.

■ A romániai Beszterce városa fogadta március 13. és 16. között Magyarországot, Csehországot, Szlovákiát, Jugoszláviát és Romániát serdülő és ifi korosztályú asztaliteniszeseit. A magyar csapatok egyaránt a második helyen végeztek. Egyéniben a KSI SE két sportolója, Major Ágnes és Szentkereszty-Kovács Adrienn arany-, illetve bronzéremmel térhetett haza.

■ Országos négytusa férfi válogató versenyt rendeztek március 20. és 22. között Budapesten. A KSI Kupán az ifi korosztály versenyzői négy versenyszámban – vívás, úszás, lövészet és futás – mérték össze tudásukat. A KSI SE fiataljai remekül szerepeltek, az egyéni pontversenyben Németh János az első, Kasza Róbert a harmadik, míg Hegedűs Barna a hatodik helyen végzett.

■ Testnevelő tanárok jelentkezését várjuk elektronikus hírlevélhez való regisztráláshoz! Kérjük, hogy az érdeklődő testnevelők, valamint iskolájuk pontos nevét, levelezési és e-mail címét szerkesztőségünkhöz szíveskedjenek eljuttatni!

A KSI Kerékpáros szakosztálya Somogyi Miklós ajánlásával várja a fiatalok jelentkezését:

„Kerékpározni jó! Sport, kikapcsolódás, közlekedés, szórakozás, munkaeszköz. Gyere el hozzánk, megtanítunk biztonságosan és profin bringázni és közlekedni!”

Felvilágosítás és jelentkezés:
Somogyi Miklós edzőnél
Tel: 06 30 982 71 38.

További szakosztályi információk a www.nupi.hu/ksi weboldalunkon található.

NUPinfo

NUPinfo

Felelős kiadó: dr. Szabó Tamás, a NUPI főigazgatója

Főszerkesztő: Vasvári Ferenc · Telefon: (06) 1 422 35 32 · E-mail: vasvari.ferenc@nupi.hu

Szerkesztőségi munkatárs: Pucsek József Márton · Telefon: (06) 1 422 35 31 · E-mail: pucsek.jozsef@nupi.hu

Szerkesztőség: Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézet, NUPinfo Szerkesztősége

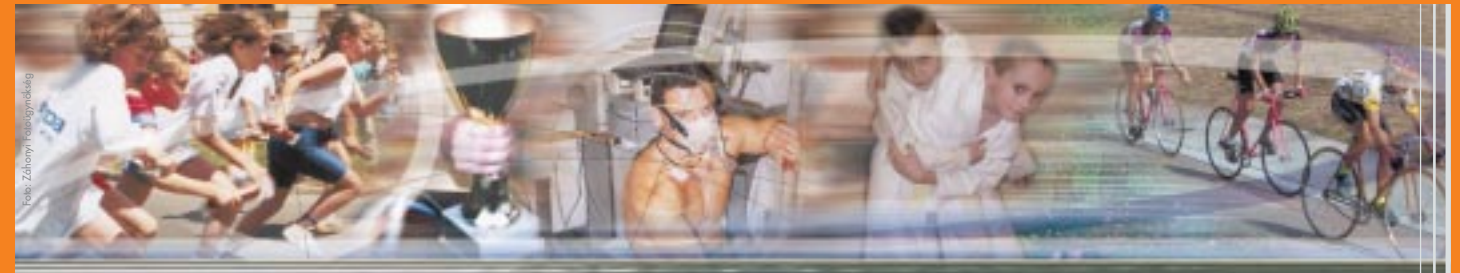
1146 Budapest, Istvánmezei út 1-3. · Fax: (06) 1 422 35 44

Kiadványterv: www.reklamipar.hu/actuart

ACTUART

A NUPinfo internetes változata: <http://www.nupi.hu/hirlevel>

www.nupi.hu

NUPinfo

II. évfolyam 3. szám 2003. március

A Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézet lapja
a Héraklész program
és a KSI SE tájékoztató kiadványa

A tartalomról:

■ Elkészült a sportiskolai koncepció ■ Éltsportolói osztályt működtető iskolák térképe ■ A felső tagozatos gyermekek és a sport II.rész ■ Vívó junior ob után – junior vb előtt ■ Edzők, sportolók portré: kosárlabda ■ „Miből lesz a cserebogár?” – a vízilabda felmérő tapasztalatai ■ Összefoglaló az atléták téli felkészüléséről és versenyeiről ■ Sportmódszertani filmek DVD-n ■ Iskola a sportolókért ■ Hírek ■ Előzetes.

Overture itt...!

Talán gyanítottuk, hogy ott jobban mennek a dolgok, de hogy az unió polgárainak fele egyesületi sportoló lenne, hogy ott hat-hétszáz ezer sportszervezet működne, vagy hogy praktikus a közösség lakosságának a fele érintett lenne a rendszeres testmozgásban, azt azért mi sem gondoltuk! Meglehet, hogy maga az unió sem...

Ám még figyelemre méltóbb, hogy ott ezt a felismerést viszonylag gyors cselekvés követte. Mert hogy ilyesformán a sport már nem csupán egy klotygyátás hóbort: a „legjobb társadalmi jelenég” Európa fejlett országaiban – állapítja meg az a dokumentum, amely 2004-et a „Nevelés a sport által európai év”-ének nyilvánította. Ha valaki most csupán a testnevelés közösségi reformjára gondolna, bizony nagyot téved. Hiszen „a sport az európai civil társadalom legmagasabb szervezeti szintet elérő egysége, (...) a sport az európai közösség legtöbb polgára által űzött szabadidős tevékenység, amely egyúttal megfelelő eszköz a társadalmi szabályrendszer elsajátításához és a csoport normáihoz való alkalmazkodáshoz. Könnyebbé teszi olyan értékek befogadását, mint a mások iránti tisztelet akár barátokról, akár ellenfelekről legyen is szó, a szabályok betartása,

a szolidaritás, a céltudatosság és a közösségi szellem” – olvasható az Európa Tanács irataiban.

E téren itt az adósságok jóval nagyobbak, amit előbb-utóbb amúgy is törlesztenünk kell. S lám, itt a „nyitány”, az első uniós program, amiben immáron teljes értékű tagként veszünk majd részt. Nem véletlen hát az érintett tárcák viszonylag gyors válasza e kihívásra: felkérték a NUPI-t és a Zöldpont Szerkesztőségét, hogy közösen dolgozzák ki a „Sport éve..” nemzeti programját.

Az első hazai dokumentumok a közelmúltban elkészültek és a Sport éve portálján – ma www.zoldpont.hu/sport-2004 – olvashatók.

A következő hetek korántsem látványos munkája egyrészt a merész, helyenként szokatlan események, programok – testnevelő piknik, sportfilmfesztivál, sportszolgálat, Sztárom a párom, stb. – mérlegeléséből, hivatali egyeztetéséből áll. Másrészt viszont a legjobb alkalom, hogy a tervekről testnevelők, sportszervezők fejtsék ki kétélyeiket, ötleteiket, véleményüket.

...végtére is ők lesznek a „nyitány”, s majdan az „előadás” főszereplői!

A Szerk

Nemzeti Utánpótlás - nevelési Intézet
www.nupi.hu

Sport éve - Európa Műhely
Nemzeti Koordinációs Iroda

1071 Budapest, Damjanich u. 39.
Tel.: 36 1 352-33-33, Fax: 36 1 413-13-62

European Year
of Education
through Sport
2004

www.nupi.hu

Sportiskolai koncepció

Bevezető gondolatok

A Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézet Pedagógiai Kutatócsoportjának munkatársai az elmúlt hónapokban elemezték a kialakult sportiskolai rendszert és hagyományokat. Arra a megállapításra jutottunk, hogy a sportiskola fogalmát – a múltban és a jelenben egyaránt – mindenki úgy értelmezte, ahogy akarta. Sportiskolának nevezték azokat a közoktatási intézményeket (általános és középiskolákat), ahol testnevelés tagozat, később emelt szintű testnevelés oktatása folyt. Sportiskolaként működött a nagy hagyományú KSI (Központi Sportiskola) is, de sportiskolai megjelölést kaptak azok a sportegyesületek is, ahol szervezett formában foglalkoztak az utánpótláskorú sportoló gyermekekkel és fiatalokkal.

A helyzeten a sportról szóló 2000. évi CXLV. számú törvény sem javított. A törvény 88. §-ának 17. bekezdése a sportiskola két típusát és annak feladatait a következőképpen rögzíti:

„a) az utánpótlás-nevelést végző alsó-, középfokú nevelési-oktatási intézmény, amelyben a képzés korcsoportos rendszerben történik, a tankötelezettség teljesíthető és alapműveltségi vizsga tehető; vagy
b) költségvetési szervként vagy közhasznú szervezetként működő intézmény, amelyben sport célú nevelés-oktatás folyik, a tankötelezettség nem teljesíthető és alapműveltségi vizsga nem tehető. A tanuló az utolsó évfolyam befejezését követően – a külön jogszabályban meghatározott – sportági képességfelmérő vizsgát, illetve szakmai ismereteket igazoló szakmai elméleti vizsgát tesz;”.

A fenti idézetből világosan kiderül, hogy a hatályos jogszabály nem elégséges ahhoz, hogy az ún. sportiskolák ügye megoldódjon. A sportiskolák fogalmának tisztázása és tevékenységi körük meghatározása enyhén szólva is kaotikus. Sehol semmilyen jogforrás nem rendelkezik arról, hogy miként történik a sportiskolák finanszírozása, fenntartása, törvényességi felügyelete és szakmai irányítása. Alapvetően a sportiskolák két típusának elkülönítése sem szerencsés (közoktatási típusú sportiskolák, egyesületi típusú sportiskolák), ahogy a hiányos szabályozottságból következően nem is működnek a fent említett jogszabálynak megfelelően.

Gyermek- és diákjogi, továbbá a szülői jogok szempontjából kifejezetten aggályosnak tartjuk, hogy ma Magyarországon egy szülő normatív állami támogatási formában járhatja a gyerekét hegedülni, bábozni, agyagozni stb., de sportolni nem. Természetesen nem az a bajunk, hogy az alapfokú művészetoktatást folytató intézmények a közoktatási intézményhálózat részét képezik és ezért tevékenységükhöz állami alapnormatívát kapnak, hanem az, hogy a sport ugyanezt nem kapja meg. Ez a sportot választó gyermekekre és szüleikre nézve diszkriminatív helyzetet teremt. Az alábbiakban vázolt sportiskolai koncepciónk első részében kísérletet teszünk az alapfokú sportoktatási intézmény (sportiskola) fogalmának és alapvető jogi szabályozásának, továbbá

szakmai irányításának tisztázására. A második részben a testneveléssel és sporttal kiemelt szinten foglalkozó közoktatási intézmények (általános és középiskolák) tipizálására teszünk javaslatot.

Alapfokú sportoktatási intézmény (sportiskola) meghatározása

Az alapfokú sportoktatási intézményben sportjellegű nevelés és oktatás folyik. Az alapfokú sportoktatás megalapozza a sportoló (tanuló) gyermek és fiatal szomatikus műveltségét (testnevelési, egészségnevelési, edzéselméleti, sportági stb. kultúráját), továbbá elő- és felkészíti a versenysportban történő részvételre és/vagy a szakirányú továbbtanulásra. Az alapfokú sportoktatási intézményben a tankötelezettség nem teljesíthető, illetve a tanuló nem készülhet fel az alapműveltségi vizsga letételére. Ez azt jelenti, hogy a most működő közoktatási intézmények (általános és középiskolák) nem lehetnek automatikusan sportiskolák csupán azért, mert a testnevelést emelt szinten tanítják vagy mert valamilyen sportágfejlesztési programban részt vesznek, de attól sem, hogy együttműködési megállapodást kötöttek valamilyen sportegyesülettel. Az alapfokú sportoktatási intézményekben (sportiskolákban) csak sport-specifikus tevékenységeket tanulnak a sportolók, vagyis semmilyen közismereti tárgyat nem tanítanak. Ez egy teljesen újfajta közoktatási intézménytípus lenne, amely alapítására és fenntartására ugyanazok a jogi normák vonatkoznának, mint a már meglévő és működő közoktatási intézményekre. Továbbá minden egyéb kérdésben analógiát alkalmaztunk a már évtizedek óta jól működő alapfokú művészetoktatási intézményekkel.

Az alapfokú sportoktatási intézményben – az Alapfokú sportoktatás követelményei és tantervi programjaiban meghatározottak szerint – a képzés évfolyamos és/vagy korosztályos formában történne. Ennek az újfajta közoktatási intézménytípusnak legalább hat és legfeljebb tizenkét évfolyama lenne, amelynek keretei között a nevelés-oktatás előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokon és/vagy korosztályokon folyrna. A tanuló (sportoló) sportiskolai előrehaladását az évfolyamos és/vagy korosztályos vizsgák keretében teljesítené, az Alapfokú sportoktatás követelményei és tantervi programjai alapján.

A törvényalkotók tág keretet biztosítottak a közoktatási feladatok ellátására létrejövő intézmények létrehozására is. Ennek értelmében a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény IV. fejezete (A KÖZOKTATÁS RENDSZERE) alapján az alapfokú sportoktatási intézményt a fenntartó önálló intézményként is megalapíthatja és működtetheti, de az is elképzelhető, hogy e törvény 33. §-a értelmében akár több célú közoktatási intézményként is létrehozhatja. Ennek értelmében lehetne általános iskolát és alapfokú sportoktatási intézményt, illetve bármilyen típusú középiskolát és alapfokú sportoktatási intézményt közös igazgatással létrehozni és működtetni.

Sport módszertani filmek DVD-n

Digitalizálta és DVD formátumban rögzítette a hatvanas-hetvenes-nyolcvanas években készült sportmódszertani oktatófilmeket a Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézet és a Sportmúzeum. A szakemberek a nagyrészt tekerceken tárolt archívum felújításával olyan egységes rendszert kívántak kialakítani, amelyhez bárki hozzáférhet és amelynek segítségével hamarosan akár a most még feltáratlan, rendszerezetlen dokumentumokat is fel lehet majd dolgozni.

Az elmúlt években csak az egyetemek, főiskolák egy-egy tanszékének oktatói, illetve a kiemelkedő anyagi háttérrel rendelkező egyesületek edzői és munkatársai készítették kis költségvetésből sportági oktatófilmeket. A beindult sportágfejlesztési programok szinte mindegyike célul tűzte ki, hogy egységes szakemberképzés valósuljon meg, az oktatás egyik eszközüül pedig új filmeket kellene készíteni, amelyeket a sportág elismert edzői, vezetői irányításával állítanának elő. Ezek többé-kevésbé megvalósultak (például a Nemzeti Atlétikai Program által finanszírozott „Futasok”, „Ugrások”, „Dobások” és „Diákolimpia” című filmek), a közös szakmai koordináció azonban egylőre hiányzik. A digitalizált filmek szerepet kaphatnak majd a sportszakemberek képzésében és a tervezett oktatófilmek elkészítésében is. Az archív felvételek segítségével össze lehet majd hasonlítani a hasonló témájú külföldi filmeket a korabeli magyar alkotásokkal. A sportági oktató, a sporttörténeti és az egészséges életmódot népszerűsítő filmek rendkívül sok

témát dolgoznak fel, a különböző sportágak mellett megtalálhatók a testmozgást népszerűsítő felvételek, az olimpiákról szóló összefoglalók és az útifilmek egyaránt. A 16-os tekercekről a digitalizált filmeket DVD-re másoltuk, ez a formátum biztosítja ugyanis a legjobb minőséget a jelenleg használt adathordozók közül. A filmek kizárólagos felhasználási joga a Sportmúzeumot és a Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézetet illeti meg. A hatályos jogszabályok szerint a DVD-k nem kerülhetnek kereskedelmi forgalomba, a későbbiekben azonban a NUPI és a Sportmúzeum olyan rendszert dolgoz ki, amely lehetővé teszi a minél szélesebb körben való hozzáférést és publikációt. A tervek szerint a filmeket a NUPI-tól lehet majd kölcsönözni, azok jegyzékét, illetve a részleteket és az ízelítőket honlapunkon tüntetjük fel. Így a DVD-khez hamarosan a felsőoktatási intézményekben, az iskolai rendszerű képzésben, az edzőközpontokban, az egyesületeknél és szakosztályoknál, valamint a sportolók és a sport iránt érdeklődők körében is hozzá lehet majd férni.

Velencei Attila

Iskola a sportolókért

Nehéz helyzetben vannak azok a fiatalok, akik intenzíven sportolnak, hiszen a tanulás mellett a választott sportág követelményeinek is meg kell felelniük. A sportoló fiatalok iskolai tanulmányait és pályaválasztását mindig megnehezíti az a tény, hogy a versenysport sok időt vesz el a tanulástól. Ezért ezek a fiatalok – általában – állandó időzavarral küzdenek. A Szent György Biztonságvédelmi és Számítástechnikai Szakközépiskola olyan érettségi utáni szakképző intézmény, amely támogatja, sőt ösztönzi a sportoló tanulókat. A Szent György iskola érettségizett, huszonhárom év alatti fiataloknak kínál ingyenes képzést és biztosít emelt szintű, illetve felsőfokú szakképzettséget. Az iskola célja olyan szakképzett középvezetők képzése, akik az alábbi szakmák megszerzésével piacképes végzettséghez jutnak. Képzési kínálatukat a következő szakokon ajánlják: számítástechnikai programozó, gazdasági informatikus, biztonsági menedzser, multimédia fejlesztő, könnyűipari mérnökasszisztens, műszaki informatikai mérnökasszisztens.

A könnyűipari mérnökasszisztens-képzés a Budapesti Műszaki Főiskola kihelyezett tagozataként működik. Az ezen a szakon végzett tanulók később itt

folytathatják tanulmányaikat. A műszaki informatikai mérnökasszisztens képzés a Veszprémi Egyetem akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképzési formája, amit a Szent György iskolával közösen indítottak. Akik ezt a szakot választják, azok a Veszprémi Egyetem megfelelő szakán tanulhatnak tovább. Az iskola diákjai nemzetközileg elfogadott és szabványnak tekinthető CCNA hálózati informatikai minősítést is szereznek. A Szent György Szakközépiskola **2003. április 10-én (csütörtök) 14 és 16 óra között nyílt napot** tart, amelyre minden érdeklődőt szeretettel várunk. A rendezvény keretében tájékoztatják az érdeklődőket az iskola működéséről, az induló szakirányokról és a felvételi követelményekről.

Az iskola címe és telefonszáma:

Szent György Biztonságvédelmi és Számítástechnikai Szakközépiskola
1118 Budapest, XI., Nagyszeben tér 3.
Tel.: 06/1/246-4655

LL

A NUPi következő számának tartalmából:

■ Az NSKI mint a NUPI szervezeti egysége ■ Beszámoló a diagnosztikai labor működéséről ■ Sportiskolai koncepció II.rész ■ A felső tagozatos gyermekek és a sport III.rész ■ Hazai utánpótlás-nevelésünk lehetőségei uniós csatlakozásunk tükrében ■ Egy béraklézes birkózó gondolatai ■ Sportpedagógiai koncepció ■ Alkat és testösszetétel az utánpótláséltől I.rész ■ Céla tart, ló, kütűnő...

Miből lesz a cserebogár?

Első lépések a Héraklész program felé

Idén tizedik alkalommal rendeztük meg azt az országos felmérést, amelyen 2003. január 11-én a Héraklész Bajnokprogram edzőinek, *Godova Gábornak* és *Merész Andrásnak*, valamint az utánpótlás szakmai igazgatójának, *Kemény Ferencnek* a vezetésével az 1990-ben született vízilabdázó fiúk felkészülési szintjét vizsgáltuk meg. Idén tizenhárom klub hatvanhat játékosát küldte el, hogy hű képet kaphassunk a korosztály úszó tudásáról és technikai képzettségéről. A felmérés sajátossága, hogy a gyerekek klubedzőikkel együtt érkeznek, akik így nemcsak személyes tapasztalatokat szereznek a saját, illetve a többi klubbeli játékosok összehasonlításáról, hanem tevékeny segítségükkel részt vehetnek a felmérés zökkenőmentes, profi lebonyolításában is. A program két részből áll: úszó felmérés – mezőnyjátékosoknak 200 m gyorsúszás, kapusoknak 100 m mellúszás –, illetve forgószínpadszerűen, négy helyszínen végzett technikai felmérés.

Az úszásról szólva meg kell jegyezni, hogy tizenkét éves és különböző /kettő-hat év / úszó előélettel

EGYESÜLET	JÁTEKOS LÉTSZÁM	200m GYORSÚSZÁS (per)	LÁBTEMP Ó (1-5)	PASSZOLÁS (1-5)	EGYENES LÖVÉS (1-5)	TOLÁS (1-5)	PÖCKÖLÉS (1-5)	CSAVAR (1-5)
KANIZSA SE	1	02:46	4	4	4	4	3	4
KSI SE	3	02:36	5	5	4	4	4	4
PVSK-TÁSI	3	02:44	3	4	3	3	4	4
UTE	4	02:42	4	5	4	4	4	4
DOMINÓ-BHSE	5	02:37	5	5	4	5	4	4
VILLANÓ FÖKÁK	5	02:36	5	5	4	4	4	4
SZEGED VPS	5	02:36	5	5	4	5	4	4
MATÁV	5	02:41	5	5	4	4	4	4
SZENTESI VK	6	02:37	5	4	4	4	5	4
EGRI VK	7	02:48	5	4	4	4	3	4
FTC	7	02:38	2	4	3	4	3	4
BVSC	7	02:40	3	4	4	4	3	4
VASAS SC	8	02:35	5	4	5	5	4	5
ÖSSZEITÉS / ÁTLAG	46 FŐ	02:39	4,3	4,4	3,9	4,1	3,7	4

A fenti táblázat a felmérés egyesületi adatainak összesítését / átlagait tartalmazza. A technikai elemek végrehajtását 1-5 skálán osztályoztuk.

Merész András
vízilabda sportági vezető

Összefoglaló az atléták téli felkészüléséről és versenyeiről

Féldízhöz érkeztek az atléták. A 2003-as versenydény felkészülésének első szakaszát tesztelhetők a március 2-án befejeződött fedett pályás versenydényben. A Héraklész keret százhuszonöt versenyzőjéből nyolcvanhatan vettek részt a téli versenyeken és ebből negyvenkilencen jelentős egyéni csúcsot állítottak fel. A juniorok közül négyen rendkívül komoly, a nyári Európa-Bajnokság szempontjából értékes eredményt értek el (*Cziráki Kitty, Horváth Dóra, Engi Csaba, Ott Balázs*). A fiatalabbak, az ifjúságiak közül nyolc versenyző került már most közel a korosztályos nemzetközi élmezőnyhöz. Közülük is kiemelkedik *Bene Barnabás* 3000 m-en elért országos csúcsa (8:21,78), *Kürthy Lajos* dobó teljesítménye, aki két versenyszámban is országos csúcsot javított. Előbb súlylökésben ért el

rendelkező gyermekekről van szó, így elsősorban az úszásátlagok érdemelnek figyelmet.

A technikai felmérés elemei a következők voltak: 1. induló lábtempó, irányváltóztatás, 2. passzolás, 3. egyenes lövés, 4. tolás, pöckölés, egész csavar.

A Vízilabda Szövetség Szakmai Testülete által összeállított „szakmai minimum” korosztályra vonatkozó része alapján a gyermekek teljesítményét az egyes állomásokon két-két kijelölt edző egytől-ötig osztályozta. Csakúgy, mint az úszásnál, itt is inkább az egy klubból érkezettek átlaga mutatja, hogy mely technikai elemek azok, amelyeket érdemes a jövőben többet gyakorolni.

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy a felmérés elérte célját. Kialakult egy valóság-hű kép a korosztályról, akik közül mintegy huszan 2003 nyarán már egy ún. „Tehetséggondozó keretben” tíz napos edzőtáborozáson vehetnek részt és remélhetőleg a jövő Héraklész bajnokai is köztük lesznek. Végezetül álljon itt az utókor számára néhány feltűnően tehetségesnek bizonyult fiú neve:

Keresztes Ferenc – Villanó Főkák, Kecskemét; *Düszegi Kristóf* – Dominó BHSE; *Gere Zolt* – Szentese; *Török Béla* – Szeged; *Pálffy Benjámín* – Vasas SC; *Szabó Péter* – KSI SE.

Dornbach Illdikó
atlétika sportági vezető

A központi költségvetés az állami szervek és a helyi önkormányzatok, valamint a nem állami, nem helyi önkormányzati intézményfenntartók részére az általuk fenntartott nevelési-oktatási intézmények működéséhez – a gyermek-, tanuló létszámot, valamint az ellátott feladatokat figyelembe véve – normatív költségvetési hozzájárulást biztosít. (Közzoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 118. § (3) bekezdés)

A sportiskolák rendszerének működéséhez szükséges fedezetet – a közoktatás rendszerének megfelelő más intézménytípushoz hasonlóan – az állami költségvetés alapján járó normatív támogatás (ún. fejkvóta) és a fenntartó kiegészítő hozzájárulása biztosítaná, amelyet a tanuló által igénybe vett szolgáltatás díja és a közoktatási intézmény más, saját bevétele egészíthet ki. Az alapfokú művészetoktatási intézményhez hasonlóan az alapfokú sportoktatási intézmény (sportiskola) tanuló után is járna a kiegészítő normatív támogatás. Csak tájékoztatóképpen: a 2003-ra vonatkozó költségvetési évből az alapfokú művészetoktatási intézmények állami normatív támogatása 66.000-100.000 forint/tanuló/év között mozog, a művészeti ágak (szaknak) megfelelően.

Az alapfokú sportoktatási intézmény hasonló formában, állami pénzen történő finanszírozására a tanulónkénti 60.000-100.000 forint/lő/év már elegendőnek látszik. Ezzel az összeggel a fenntartónak lehetősége lenne megteremteni a sport, a testnevelés, az utánpótlás és az egészséges életmódra nevelés alapfeltételeit.

Az alapfokú sportoktatási intézményekben a szakmai munka az Alapfokú sportoktatás követelményei és tantervi programjai alapján történne. Ezt a dokumentumot – hasonlóan az alapfokú művészetoktatáshoz – egy miniszteri rendeletben kellene megfogalmazni. (Ez lehetne akár egy közös miniszteri rendelet is: OM és GYISM.)

A sportiskolákban az Alapfokú sportoktatás követelményei és tantervi programjának megfelelően elkészített sportági sportnevelési tantervek alapján folya a fejlesztőmunka. A sportiskolákban figyelembe kellene venni továbbá a nem sportprofilú közoktatási intézmények testnevelési tanterveit is, hiszen a sportolók ezekből az iskolákból érkeznek a sportiskolákba. Ezért elkészítjük a sportiskolákban alkalmazandó általános és emelt szintű testnevelési tantervet is, amelyre ráépülnek a már említett sportági sportnevelési tantervek.

A Sportiskolai általános és emelt szintű testnevelési és sportági sportnevelési tanterv olyan moduláris szerkezetű szakmai segédanyag, ahol egy ún. tantervi alapra valamennyi sportiskola testneveléssel és sporttal foglalkozó szakembere (sporttanár) és esetleg sportolója kiválaszthatja és összerakhatja azt a speciális tantervet (fejlesztési anyagot és menetet), amelyik az adott sportintézmény adottságaihoz, a sportoló lehetőségeihez, a fejlesztő szakemberek kompetenciájához és az elérendő célokhoz leginkább megfelel.

Az alapfokú sportoktatási intézmény tantervi programja igazodna a sportbeli felkészülés szakaszaihoz. Ez alapján a sportiskolai fejlesztés három szakaszra lenne osztható: előképző, alapfokú és továbbképző szakasz. Az egyes szakaszok tartalmi feladatait a következőképpen gondoljuk:

Előképző szakasz (Általános alapozó szakasz)
A kezdés (előképzés) szakaszára a tanulók fizikai felkészítése mellett a sokoldalú fejlesztés, illetve segítségnyújtás a sportágválasztáshoz lenne a jellemző.

Alapfokú szakasz (Speciális alapozó szakasz)
Ebben a szakaszban történne a sportágválasztás és az adott sportág alapfokú képzése, amely a fizikai alapképzésnek már egy speciális formáját foglalná magában, illetve megteremtené a későbbi nagy teljesítmények pszichikai, technikai és elméleti alapjait.

Továbbképző szakasz (Speciális szakasz)
Ez a szakasz már a választott sportág magasabb szinten való tanulását jelentené (továbbképzés). Ez magában foglalná a speciális, magas szintű szakelmélet elsajátítását és az egyéni legjobb teljesítményre való törekvést abból a célból, hogy a versenyző számára az élsport felé is nyitott lehetőségek kínálkozzanak.

A sportbeli felkészülés szakaszai sportáganként változó hosszúságúak és különböző életkort feltételeznek, mégis vannak olyan sportágcsoportok, amelyekben a felkészülés szakaszait össze lehetne hangolni, illetve egymásra lehetne építeni.

A tanulók az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően sportági alapvizsgát, az utolsó továbbképző évfolyam befejezését követően pedig sportági záróvizsgát tennének, amelynek anyagát választott sportáguk és az egészségtan életkor-specifikus tananyagai adnák. A sportági alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosítana.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény szabályozza a közoktatásban alkalmazottak körét. Ezért meg kellene határozni az alapfokú sportoktatási intézményekben foglalkoztatottaktól minimálisan elvárható képesítési követelményeket is. Alapfokú sportoktatási intézményben sportszakmai tárgyat oktató pedagógusnak rendelkeznie kellene pedagógusi és a sportágnak megfelelő edzői, illetve szakedzői végzettséggel. Testnevelői végzettség esetén edzői, egyéb irányú pedagógusi végzettség esetén szakedzői végzettség lenne a minimális követelmény. Azt a szakembert, aki az itt megfogalmazott képesítési követelményeknek megfelelne és sportiskolában tanítana, sporttanárnak neveznénk.

Az alapfokú sportoktatási intézmények (sportiskolák) beiskolázási területének meghatározása – csakúgy, mint más közoktatási intézmények esetében – a fenntartó hatásköre lenne. Ennek értelmében a fenntartók a következő lehetőségek közül választhatnának: helyi, kistérségi, megyei, regionális és országos beiskolázási terület.

(Folytatjuk.)

Lehmann László
a Pedagógiai Kutatócsoport vezetője

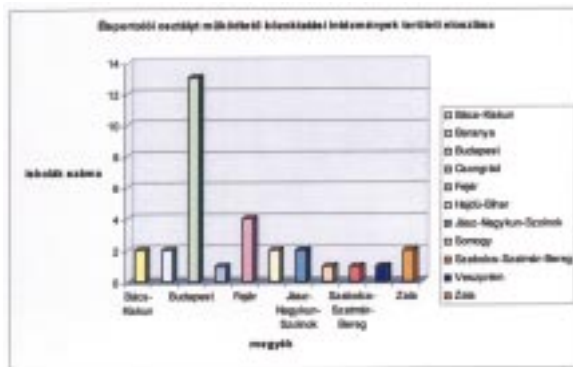
Éltsportolói osztályt működtető iskolák

Az éltsportolói osztályt működtető iskolák a magyar utánpótlás-nevelés háttérintézményei, szürke eminenciásai, mégis fontos foglalkozni velük, hiszen a tanulói terhek csökkentésével és oktatás-módszertani „fogásokkal” rendkívül hasznos segítői lehetnek a fiatalok sportjának.

Ezek az intézmények tanítási rendjüket összehangolják a sportolók edzésrendjével. A nevelés-oktatás folyamatában figyelembe veszik tanulóik fokozott leterheltségét, ismeretanyagukat igyekeznek a tanórán átadni. A tanulók edzőtáborozását, versenyzését – bizonyos határok között – igazolt távolmaradásnak tekintik. A „leamaradók”, illetve a tanuláshoz szükséges képességek terén hiánnyal küszködők számára felárkóztató foglalkozásokat biztosítanak. Az éltsportolói osztályt sokan azonosítják valamiféle alacsony értéket hordozó, gyenge minőségű képzéssel. Szerencsére erre számos ellenpéldával szolgálhatunk. Az intézményekben folyó oktató-nevelő munka minősége ugyanolyan sokféle, mint a többi közoktatási intézményé. Itt is találunk átlag alatt teljesítőt

és szerencsére olyat is, amely a tanítás-tanulás folyamatát úgy képes megszervezni, hogy azzal megteremti az esélyt sportoló tanulói számára is a felsőfokú tanulmányokhoz.

Adatbázisunkban jelenleg harmincegy ilyen intézményt tartunk nyilván, közülük tizenhárom Budapesten található. A fővárosi középiskolák közül négyet (Bródy Gimnázium, Csik Ferenc Gimnázium, Kölcsey Gimnázium, Vörösmarty Gimnázium) a Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium egyedi szerződés alapján jelképes összeggel támogat. A vidéki iskolák túlnyomó többsége megyei jogú városokban működik. Kiemelkedő munkát végző intézmény például a kecskeméti Bolyai János Gimnázium, ahol a sport és a közismereti tárgyak mellett hangsúlyos az idegen nyelvi képzés is. Az iskola vállalja azt a rengeteg külön munkát, amellyel a sportolókat felárkóztatják, azonos tudásszintre hozzák nem sportoló társaikkal. A sporttagozat problémáinak megoldása és továbbfejlesztése jelenleg is foglalkoztatja az iskola vezetését.

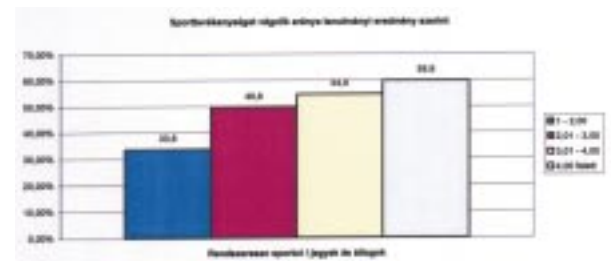
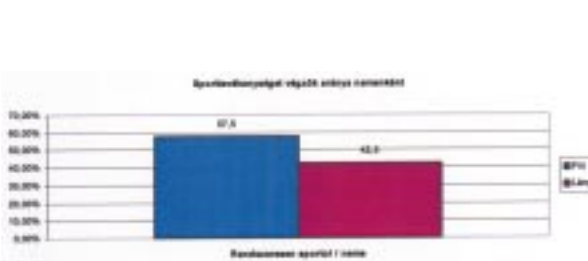

Gézi Mariann
a Pedagógiai Kutatócsoport munkatársa

A felső tagozatos gyermekek és a sport II. rész

Mitől függ, hogy sportolnak-e a gyermekek?

Nemenkénti bontásban megállapíthatjuk, hogy a fiúk közül valamivel többen sportolnak, mint a lányok közül.

A felmérésből kiderül, hogy a sportoló gyermekek tanulmányi eredményei általában jobbák nem sportoló társaik osztályzatainál. A jobb oldali ábrán látható, hogy a kettesnél rosszabb átlagú tanulóknak csak a 34%-a sportol, a jeles rendűek között ez az arány csaknem 60%.

Adatok: „A hátrányos helyzetű gyermekek és a sport” című kutatásból.
A felmérés időpontja: 2001. október – 2002. március.
A felmérésben részt vett gyermekek száma: 2140.
Kutatásvezető: Dávid János.
Projektfelelős: Pataki Zoltán.

Kovács Árpád
az NSKI szociológusa

Vívó junior ob után – junior vb előtt

Utolsó állomásához érkezett az utánpótlás vívó válogatott világbajnokságra való felkészülése. Március 15-én és 16-án rendezte meg a Magyar Vívó Szövetség a junior országos bajnokságot, amelyen véglegesen kialakult, kik alkotják a vb-re delegált junior utazó keretet. A tavaszi nemzetközi megmérettetés után befejeződik az idény, majd a versenyzők készülni kezdenek a szeptemberben induló újabb szezonra. A vívók héraklészes vezetője, János Zuzsa azt állítja: a sportágat ugyan kissé megviselte, hogy tavaly hét kiváló versenyző öregedett ki az utánpótlás-korosztályból, néhány éven belül azonban várhatóan ismét újabb tehetségeket tudnak majd kinevelni.

– Hányan vesznek részt a junior és kadett korosztályban az április 4. és 14. között megrendezendő vívó világbajnokságon?

– A hat fegyvernemben összesen harminchat versenyző utazik a szicíliai Trapaniba, de mivel vívóink egyéni és csapatversenyen is indulhatnak, így az átfedések miatt ez a szám valamennyivel csökken. A versenyzők közül egyébként nagyjából tizen nemzetközileg is ismert sportolónak számítanak.

– Kik sorolhatók a legkiemelkedőbb vívók közé?

– Lontai Balázs és Nagy Zsolt férfi kardozó, Révész Júlia női párbajtőröző, Gergács Veronika női kardozó és Rédli András férfi párbajtőröző mellett Vizler Ádám férfi töröző neve emelhető ki, aki idén már a felnőtt válogatottban is szerepel.

– Hány versenyző közül választották ki a világbajnokságra utazó csapat tagjait?

Edzők, sportolók portré: kosárlabda

A Héraklész programban szereplő kosárlabda háza táján komoly gyakorlati és elméleti szakmai munka folyik. Erről és a NUPI-hoz való kapcsolatáról kérdeztem a sportág vezetőjét, *Mészáros Lajost*.

– Úgy tudom, a Héraklész programba való bekapcsolódás új lehetőségeket nyitott meg Önök előtt...

– A Héraklész Bajnokprogram nagy szabadságot ad a sportágspecifikus szakmai tervezésre és ez jelentősen megkönnyíti munkánkat. A szövetségi forrásokkal kiegészülve a program most már folyamatos felkészülési lehetőséget biztosít a korosztályos válogatottaknak. Fontos megjegyezni, hogy az elmúlt időszakban a programnak köszönhetően az edzőknek már csak a munkájukkal kell foglalkozniuk. A többi között ennek tudható be, hogy – rengeteg munkával ugyan, de végül mégis – sikerült megállítani az utánpótlás játékosok számszerű csökkenését sportágunkban. Reméljük, a következő években már növekedésről számolhatunk be! A Héraklész program szoros kapcsolatban van a GYISM – MKOSZ utánpótlás sportágfejlesztési programjával, így a kosárlabda sportág is részesülhet a minőségi utánpótlás-nevelő műhelyeknek járó támogatásból.

– Milyen szakmai célokat tűztek ki 2005-ban?

– Fel kell készíteni korosztályos válogatottainkat a hivatalos FIBA - versenyekre és szeretnénk megvalósítani a játékosok kiemelt egyéni képzését is. Célunk, hogy ki tudjunk nevelni olyan játékosokat, akik nemzetközi szinten is képesek kiválóan teljesíteni. Nemsokára elkészül a korosztályos képzési program tanterve, amelyet az Oktatási Minisztériummal egyeztetve állítunk össze. A tantervet módszertani füzetek, DVD és videó anyagok egészítik majd ki. Az utánpótlás-edzők továbbképzésében is aktívan részt veszünk, mindezt ráépítettük a Héraklész Bajnokprogramra. Az igényt a képzésre jól mutatja, hogy tavaly is több mint háromszáz edző és testnevelő szerzett nálunk licencet. Végül, de nem utolsósorban más után-

– Egész idényben folyamatosan válogattunk, a csapatösszeállítás nagyjából hét-nyolc versenyen dőlt el.

– A vívók a Héraklész program indulásától részt vesznek a projektben, immár második éve dolgozik a hat edző és egy szakreferens a Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézet munkatársaival azért, hogy sikeres vívókat neveljen ki, akik később a felnőtt versenyeken is megállják a helyüket. Az anyagi segítségén túl milyen egyéb eszközökkel támogatja a NUPI a vívókat?

– Úgy érzem, zökkenőmentes a sportág és az intézet együttműködése, alapvetően összefogottan halad a munka, hiszen mindenki tudja, mi a dolga. A gyermekeket sok egyéb mellett érdekelhet az is motiválja, hogy a program keretében táplálékkiegészítőket és energiatalokat kapnak, így a megfeszített munka eredményei mellett tovább javulhat a teljesítményük.

– Hol készülnek fel a vívók az áprilusi megmérettetésre?

– A női és férfi párbajtőrözők Keszthelyen, a női és férfi törözők, illetve a férfi kardozók Mátraházán, a női kardozók pedig délutánonként a Sportsarnokban edzenek. A táboroztatás egyébként elég sok energiabefektetést igényel, hiszen nem elég a vívókat és a szakembereket a helyszínre vinni, a sportszereket is oda kell szállítani. A kisebb-nagyobb nehézségek ellenére azonban úgy érzem, sportolóink megfelelő körülmények között edzenek, hogy minél jobb formában legyenek az olaszországi világbajnokságon.

Békefi Anett

pótlás-nevelő műhelyek szakembereivel – a már bevett gyakorlatnak megfelelően – még szorosabbra fűznénk a kapcsolatot, az együttműködést.

A Héraklész program egyik tehetséges kosarasa *Farkas Attila*. A mindössze tizenöt esztendős válogatott fiút a kosárlabdához és a tanuláshoz fűződő kapcsolatáról kérdeztem.

– Hol és mikor kerültél kapcsolatba a kosárlabdával?

– Szüleim miatt – akik szintén kosarasok – már korán elkezdtem sportolni, aktívan azonban csak kilencéves koromtól játszok. Körülbelül két éve költöztünk Sopronból Budapestre, azóta a Honvédban kosarazok.

– Mennyi időt fordítasz edzésre?

– Hetente legalább öt napot gyakorolok. Minden nap délután, iskola után kosarazok nagyjából másfél-két órát. Ehhez természetesen hozzájön az évi három – négy edzőtábor, amely még intenzívebb terhelést jelent.

– A rendszeres edzés nem megy a tanulás rovására?

– Nálam szerencsére nem, hiszen tudom, hogy mindegyik nagyon fontos. Az iskolában a tanárok tolerálják, hogy ennyit edzek és a lehetőségekhez mérten támogatnak is ebben. Ha egyszer megtehetném, szeretnék hivatásszerűen kosarazni valamelyik jó nevű vidéki csapatnál, esetleg külföldön. A lehetőség adott, mert jó körülmények között, kitűnő edzők irányítása mellett sportolhatok. A többi már csak rajtam múlik.

Illés Jenő
a Pedagógiai Kutatócsoport munkatársa